

BẢN TRÍCH YẾU LUẬN ÁN TIẾN SĨ NGHỆ THUẬT

Phần giới thiệu

Họ và tên NCS: **Phạm Như Linh**

Tên đề tài luận án: **Nghệ thuật tạo hình đồ chơi gỗ tại Việt Nam**

Chuyên ngành: **Lý luận và Lịch sử Mỹ thuật**

Mã số: **92 21 01 01**

Người hướng dẫn khoa học 1: **PGS.TS Huỳnh Quốc Thắng**

Người hướng dẫn khoa học 2: **PGS.TS Hoàng Minh Phúc**

Tên cơ sở đào tạo: **Trường Đại học Mỹ Thuật Thành phố Hồ Chí Minh**

Phần nội dung

***Mục đích và đối tượng nghiên cứu**

Nghiên cứu nghệ thuật tạo hình (NTTH) đồ chơi gỗ (ĐCG) tại Việt Nam (VN) chủ yếu ở giai đoạn từ năm 1986 đến nay, giới hạn loại đồ chơi dành cho đối tượng người chơi từ 13 -18 tuổi, bao gồm những ĐCG truyền thống còn tồn tại đến nay, những ĐCG được sản xuất và thiết kế tại VN (do các cơ sở sản xuất của người Việt và các nhà thiết kế Việt tạo ra), những ĐCG được sản xuất tại VN theo mẫu mã nước ngoài, những ĐCG của nước ngoài có mặt tại VN. Nội dung nghiên cứu gồm những yếu tố ngôn ngữ tạo hình như hình, khối, màu, bố cục, chất liệu của ĐCG. Dựa trên các cơ sở lí thuyết về NTTH và khái quát lịch sử nghiên cứu của đề tài, luận án tập trung phân tích sự biểu đạt các yếu tố tạo hình nhằm xác định tính thẩm mỹ trong chế tác ĐCG và tiêu chí để phát triển loại hình nghệ thuật này ở Việt Nam trong thời gian tới.

***Các phương pháp nghiên cứu đã sử dụng**

Phương pháp nghiên cứu chủ đạo là Mỹ thuật học, trực tiếp là Lí luận và Lịch sử Mỹ thuật kết hợp một số kiến thức Mỹ thuật học chuyên ngành (Design, Thiết kế tạo dáng sản phẩm...) để luận giải những đặc điểm, giá trị NTTH ĐCG thông qua các yếu tố đường nét, màu sắc, bố cục, ngôn ngữ tạo hình...Do đặc điểm đối tượng nghiên cứu, phương pháp tiếp cận liên ngành (Nghệ thuật học, Văn hóa

học, Mỹ học, Sử học, Dân tộc học, Kinh tế học, Xã hội học ...) đã được vận dụng linh hoạt nhằm góp phần làm rõ đặc điểm giá trị lịch sử - văn hóa nghệ thuật của ĐCG với tư cách những sản phẩm gắn với hoạt động văn hóa nghệ thuật từ tính chất dân gian truyền thống trong xã hội nông nghiệp cổ truyền cho đến ngành hàng sản xuất đồ chơi trong xã hội công nghiệp hiện đại...Ngoài ra, các phương pháp mang tính chất kỹ thuật nghiên cứu như phân tích tổng hợp, điền dã, so sánh, thống kê, điều tra, phỏng vấn sâu ...cũng đã được chú ý khai thác một cách nghiêm túc, bài bản.

***Các kết quả chính và kết luận**

1. Luận án là đề tài cấp thiết và là công trình đầu tiên nghiên cứu, tổng hợp cả về lí luận lẫn về thực tế của NTTH ĐCG tại VN. Trải qua một thời gian dài, ĐCG vẫn chiếm một vị trí quan trọng trong danh mục đồ chơi VN, không chỉ vì lịch sử lâu đời và kết cấu kinh điển mang nét hoài cổ hoặc đậm nét cách tân, mà còn là vì chất liệu tự nhiên, bảo vệ môi trường và độ bền, tính linh hoạt, và hơn hết là vì ĐCG bảo đảm về giá trị nghệ thuật. Nghệ thuật tạo hình ĐCG chủ yếu liên quan sự vận động của các yếu tố biểu đạt của hình khối - màu sắc - chất liệu với bố cục thống nhất và biểu cảm, vừa mô tả vừa phản ánh nhằm bộc lộ bản chất sáng tạo và phát hiện ra các quy luật mang tính biểu hiện của tạo hình trong không gian thị giác...Do vậy ĐCG chính là một trong những sự phản ánh tính sáng tạo, kỹ thuật và tài năng của cá nhân, từ đó phản ánh nền văn hóa nghệ thuật dân tộc và nhân loại, một mạch ngầm góp phần tạo nguồn cho cái đẹp tồn tại.

2. Từ những khảo sát, xem xét toàn bộ tiến trình phát triển ĐCG VN từ giai đoạn 1986 đến nay (có sự phân tích, đối chiếu với trường hợp ĐCG Nga, Nhật Bản, Trung Quốc, Thụy Điển...), luận án bước đầu phân tích, đánh giá những mặt thành công, hạn chế, nguyên nhân hạn chế của NTTH ĐCG tại Việt Nam. Với thời gian lịch sử có vẻ ngắn ngủi nhưng việc sáng tạo đồ chơi nói chung, ĐCG nói riêng ở Việt Nam là sự kế thừa lâu dài các vốn văn hóa nghệ thuật dân tộc, có tính tương đồng rất rộng với ĐCG thế giới. Điều này cũng phản ánh mối quan hệ giữa

NTTH với ĐCG thông qua ngôn ngữ tạo hình truyền thống giao thoa cùng ngôn ngữ tạo hình hiện đại. Người VN với hoàn cảnh địa lí và những nét tâm lí dân tộc riêng cũng có những cách riêng của mình trong cảm thụ, đánh giá và sáng tạo nghệ thuật. Tính dân tộc của NTTH ĐCG VN rõ ràng xuất phát từ hiện thực của dân tộc, một mặt đó là sản phẩm của một nền sản xuất tiêu nông lâu đời nhưng mặt khác ngày nay nó gắn liền với tư tưởng tình cảm của dân tộc trong quá trình hiện đại hóa vì vậy nội dung và giá trị văn hóa nghệ thuật ĐCG của chúng ta hiện tại vẫn là sự thống nhất giữa truyền thống và hiện đại.

3. Nhận định chung nhất về NTTH ĐCG VN đó là kết quả của sự kế thừa và tiếp biến các giá trị văn hóa nghệ thuật ĐCG truyền thống của dân tộc và ĐCG của thế giới. Hình thức biểu đạt của tạo hình ĐCG VN là hình ảnh và yếu tố mỹ thuật tạo hình phản ánh tính sáng tạo, kĩ thuật và tài năng sáng tạo và phản ánh nền văn hóa nghệ thuật dân tộc kết hợp các yếu tố tiếp thu từ nước ngoài, không ngừng tạo nguồn cho cái đẹp, cho những sáng tạo mới mà kết quả cuối cùng là những sản phẩm ĐCG ngày càng có thể được hoàn thiện tốt hơn trước hết là về thẩm mỹ trong NTTH. Giá trị thẩm mỹ của NTTH ĐCG ngày nay là khuynh hướng dân tộc hóa về NTTH kết hợp thẩm mỹ và kĩ thuật của các sản phẩm công nghiệp, ĐCG thông qua ngôn ngữ tạo hình truyền thống giao thoa cùng ngôn ngữ tạo hình hiện đại kết hợp với chất liệu địa phương tạo nên một bản sắc riêng biệt của ĐCG VN.

NHDKH 1

NHDKH 2

Nghiên cứu sinh

PGS.TS Huỳnh Quốc Thắng   PGS.TS Hoàng Minh Phúc   Phạm Như Linh